Ч. 207 Неділя 14 (26) вересня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім, другім з черги засїданю Палати, виступила обструкция ще сильнїйше, як на першім. Що хвилї над кождим внесенем домагано ся поіменного голосованя, а що після істнуючого реґуляміну, коли лиш 50 послів заявить ся за поіменним голосованем, то мусить ся его зарядити, голосовано вчера кілька разів поіменно, а кождий раз забирає майже годину часу.

Коли президент Палати Катрайн заповів, що на суботнїшнім засїданю Палати відбудуть ся вибори до делеґаций, настав крик і опозиция виступила з ріжними внесенями на відложене тої справи. Говорили Вольф, Праде, Дашиньский і ин.

Ті бесїдники просто силували ся перевисшити один другого в уживаню обидних слів для правительства і більшости. Не менше Патай і Перґельт виступали дуже пристрастно. Палата 206 голосами против 110 відкинула всї обструкцийні внесеня.

Вплинули численні наглі внесеня в справі елементарних нещасть, та ряд инших внесень, між иншими внесене партиї нїмецко-поступової в справі утвореня міжнародної социяльно-статистичної служби і уряду працї.

Социяльні демократи поставили внесене на видане закона против сполучуваня кількох урядів в одній особі для урядників державних і членів Ради державної.

Нїмецка партия народна внесла зміну закона о обезпеченю робітників від нещасливих випадків.

На питане пос. Поммера, чи правда, що ужито полїцийних аґентів до служби в парляментї, заявив президент серед безнастанного крику лївицї, що обстає при тім, що вчера сказав і не допустив би полїциянтів до служби в Палатї. Що між службою єсть кількох, котрі давнїйше служили при сторожи безпечности, то ще не єсть причиною, аби їх нинї віддалювати.

На питане пос. Винковского, як може засуджений Шаер задержувати посольский мандат, заявив президент, що Шаера помилував Цїсар з увільненем від кари і правних наслїдків. Коли внесено кару, то після погляду Міністра судівництва Шаер не стратив мандату.

Пос. Менґер заявив, що тут іде о конституцийну справу, сумнївну зі становища правного. Бесїдник гадає, що внаслїдок помилуваня одержав Шаер лиш право вибору, але не можна ему віддати назад страченого мандату і тому ставляє відповідне внесене.

Пос. Ґрос вніс зміну деяких уступів оногдашного протоколу Палати. Президент приймив поправки з виімкою одної, а іменно немов би в хвили, коли п. Президент Міністрів запрошував пос. Цуркана до обнятя проводу Палати, був в Палатї такий гамір, що не можна було дочути голосу п. Президента Міністрів. Внесене Ґроса відкинено 181 голосами против 96.

Пос. Рус, навязуючи до вчерашного питаня пос. Перґельта і відповіди президента, чому Рада державна не була торжественно отворена, заявив, що правительство повинно було вже вчера дати пояснене того. Бесїдник поставив внесене, аби над вчерашною відповідию Президента Палати відбула ся дискусия на найблизшім засїданю.

Пос. Перґельт зажадав поіменного голосованя над внесенем Руса. То внесене відкинено 156 голосами против 87.

Палата приступила відтак після дневного порядку до вибору секретарів і квесторів. По відданю всїх карток, перервано засїдане на пів години для переведеня скрутиниї.

Відтак подїлила ся Палата на комісиї.

Президент Катрайн заповів, що на суботнїшнім засїданю відбудуть ся вибори до делеґаций.

Против того виступив Вольф, котрий хотїв відрочити вибори аж до часу, коли будуть управильнені квоти на спільні видатки.

В часї промови Прадого, котрий виступав против суботнїших виборів настав великий крик. Сварили ся Молодочехи з нїмецкими народовцями.

Пос. Дашиньский домагав ся, щоби перед виборами до делеґаций полагодила Палата внесеня, в котрих ходить о розпорядженя правительства, коли Рада державна не була зібрана.

Позаяк Дашиньский не переставав говорити, перервав президент засїдане.

Слїдуюче засїдане відбуде ся нинї вечером о 5-ій годинї.

---

5)

Войткове женихане.

(Оповідане з польского — Севера).

(Дальше).

— Войтку! уши до гори! — сказав професор війшовши до канцеляриї. — Маю посаду, о якій тобі не снилось:

Войтуньо аж дух в собі запер.

— Ти чув о огородах в Майданї?

Войтуньо отворив уста.

— Вісїм великих оранжерий, ананасарня, пальмарня, парк двайцять моргів, сад і огород яринний разом сорок! Чуєш?

— Знаю ті огороди — відповів ледве чутним голосом. — Я там практикував заки прийшов до „Ботанїки".

— Ага, ти їх знаєш, то добре. Там опорожнене місце начального огородника.

Войтуньо блїдий від зворушеня мовчав, та мняв в руках мягкий капелюх.

— Береш?

Войтуньо не міг відповісти, уста єму тремтїли, очи сьвітили.

— Слухай Войтку, я вірю в твій розум, але не вірю в твою енерґію.

— Нехай пан професор увірять! — крикнув Франко. — Він лиш перед паном професором і Елїзкою несьмілий. Але як служба, то Войтко кулак в гору підносить, го-го!

— Правда, я не бачив его нїколи як офіцира — присьвідчив професор.

— О з Войтка острий офіцир. Най пан професор вірять.

— Даю тобі місце. Але як би ти менї попсував справу, но! В Майданї самих камелїй три тисячі штук.

— Знаю їх що до одної — відповів Войтуньо спокійно. — Я чув, що теперішний огородник піднищив огород. Як пан професор за три роки відвідають Майдан, переконають ся. Я не бою ся працї, а хлопців утримаю в руцї. Встиду „Ботанїцї" не зроблю.

— Не зробить! — присьвідчив торжественно Франко

Професор сїв при столику і став скоро писати. Відтак зложив папір, всунув до коверти і заадресував.

— Маєш, долучи до того папери, напиши просьбу о місце, подай точну адресу і чекай терпеливо. Місце опорожнене від 1 жовтня.

Зворушений Войтуньо відобравши лист, поцїлував професора в рамя. Сльози закрутились єму в очах, сльови вдячности, не крив ся з ними. Виймив хусточку і обтер їх.

Професор тронутий сердечностию хлопця, а не хотячи дати пізнати того по собі, відозвав ся весело:

— Що не зробиш встиду Ботанїцї, я певний. А коли тобі стане на дорозї житя друга, як она називає ся?...

— Елїзка — сказав живо Франко.

— Елїзка — повторив професор — то спитай Франка, він тебе научить, як маєш собі порадити. Будьте здорові. Войтуньо, нинї великий огороднику з Майдану, як будеш мати який сумнїв, пиши просто до мене, питай ся о що хочеш. Памятайте, що Ботанїка як добра мати, дбає о свої дїти і гадає о них. Марш! Сьміло і хоробро перебивати ся через житє, аби вийти в люди!

Хлопцї ще раз поклонили ся, огонь щастя яснїв з їх очий — вийшли. На сходах Франко з надміру радости ударив в карк Войтуня так сильно, що той аж заточив ся. Зробив ся гамір, двірник поглянув крізь склянні двері.

Вибігли на улицю.

В каштановій алеї Войтуньо задержав ся перед Франком витягаючи руки. Приятелї обняли ся.

— Войтку, ти дістав перше місце в Галичинї. Професор добрий хлоп, памятав о тобі.

— Коби не ти, може би забув.

— Певне і тому гуляємо нинї цїлу ніч.

— Лише до одинайцятої — мушу вертати.

— Нехай буде до одинайцятої.

Они побрались попід руки і вертали улицями Веселою і Миколайскою на ринок.

— Щож, ти певне незадовго ожениш ся? — спитав сумно Франко.

— А ти?

— Менї ще далеко. На Баторого нема місця на жінку.

— Франку не нарікай, бо менї буде здавати ся, що завидуєш.

— Нї, не завидую, Біги ні! Але чому у тебе і шило голить, а у мене і бритва не хоче.

— Чомуж ти того місця не взяв? Менї міг ти відступити своє на Баторого.

— Або дав би менї професор Майдан?

Новинки.

Львів дня 25-го вересня 1897.

— Стан здоровля Є. Ем. Кардинала Сембратовича поправив ся на стілько, що достойний реконвалесцент буде міг завтра двигнути ся з постели, а за два тиждні — надіють ся лікарі — почне Є. Еміненция ходити.

— Посьвящене нового будинку ради повітової в Станиславові відбуло ся в середу при участи Є. Е. п. маршалка краевого ґр. Стан. Баденього. В заступстві недомагаючого епископа Куіловского сповнив чин посьвященя митрат о. Фациевич, а з лат. духовеньства адміністратор станиславівскої парохії о. Пюркевич. По посьвященю відбуло ся сніданє, на котрім промавляли: маршалок повіта п. Брикчиньский, Є. Е. п. Маршалок краєвий ґр. Стан. Бадені і посол соймовий Винничук.

— Самоубийство. Франц Фіяля, родом з Відня, кинув ся оногди перед стациєю Бруховичами під вечірний поїзд їдучий зі Львова до Рави рускої. Фіяля погиб на місци, а при оглядинах найдено при нім картку, в котрій повідомляє, що відбирає собі сам житє з нужди. Комісия забрала трупа з місця нещастя.

— Огні. В Якманичах коло Перемишля згоріли 20-го с. м. три селяньскі загороди зі всім збіжем. — В північній Буковині лучають ся в послідних часах часті пожари. В послідні місяци згоріло вісім дворів.

— В Нагорянці коло Ягольниці (як пишуть з Чортківского до львівскої „Свободи") завязало ся перед двома роками товариство каси позичкової „Власна поміч". На-разі було всего 30 зр. і 10 членів, а тепер членів є над 200 з уділами 3500 зр., а в обороті від нового року 1897 до кінця червня було 15.000 зр. Урядованє відбуває ся раз в тиждни, бо се по найбільшій части робітники ц. к. фабрики тютюну, що вкладають т. є. щадять, а другі зараз визичають; також і господарі більші позички побирають на сплату рагами і тиждневo, місячно, квартально і піврічно віддають. Самі молоді люди взяли ся до того діла, а старші господарі з початку насьмівали ся і казали все своє: „З того нічого не буде, то не у нас; хто буде позичати? лучше у жида" і т. п. Тепер кождий рад, бо в потребі зараз запоможе ся в кождій хвили, а проценту платять 7 зр. від ста річно. Виділ товариства „Власна поміч" складає ся з 14 членів, а то: о. Димитрий Колодницкий предсідатель, Михаіл Самборский заступник, радні Михаіл Осадца, Едвард Брош, Філько Карпиньский і Микола Гупайло, скарбники Андрій Ільницкий, Йосиф Рудницкий, заступники їх Петро Ільницкий і Антін Шевчук. Комисия надзираюча: Йосиф Галабала начальник громади, Йосиф Самборский і Йоан Бязилевич, секретарем Йоан Білецкий. Урядованє є безплатне, всі гонорово обовязки касові ревно та совістно кождого дня урядового сповняють.

— Облава на чоловіка. Мешканці Острова під Перемишлем дуже затревожились появленем в сусідних лісах якогось божевільного, що криє ся в лісі і цілком нагий з сокирою і ножем в руках нападає на людий; одну селянку тяжко покалічив. Отже староство приказало зробити на него облаву.

— Богаті поклади золота — як доносять з Америки — відкрито в кількох околицях Канади, особливо в Гутон, в провінциї північній Кебек. Також в Сполучених Державах, коло озера Онтаріо, показали ся поклади золота.

— Нещастє на мори. З Фіюме наспіла телеґрафічна вістка, що там стало ся велике нещастє. Корабель „Іка" з Церивиниць в'їздив в пристань „фіюмску", коли нараз анґлійский корабель „Тирія" набіг на него і вдарив его. Корабель „Іка" на котрім їхало пятьдесять осіб з Відня, Аґраму і Будапешту, затонув, причім 35 осіб утопило ся; 14 пасажирів і корабельну прислугу разом з капітаном виратовано. Причина нещастя незнана.

— Цикльон, незвичайно сильний, навістив сими днями околицю міста Бріндізі. Про то нещастє доносять з Риму: Надходять страшні подробиці о спустошеннях в повіті Бріндізі. Недалеко місцевости Сави збурених 20 домів, богато осіб убитих, а 50 ранених. В Орії збурений зелізничий дворець; начальника стациї не можна було віднайти, ціла его родина і цілий персонал стациї погибли. Семинария, середновічний замок і шпиталь ушкоджені, 30 домів напів розвалених, 20 осіб убитих, 27 покалічених, ціла околиця знищена. В Лятіяно начислено 15 убитих, 5 тяжко і кільканайцять легко ранених.

— Убийство шпилькою. В Ґенуї лучила ся така пригода: Кельнерка Кіяріна Маттеі стрітила на улици свого судженого, тапіцера Піцорето і розпочала з ним розмову, котра вскорі перемінила ся в сварку. Нагле витягнула Маттеі велику шпильку від капелюха і вбила еї судженому в груди. Шпилька попала в серце і тапіцер погиб на місци. Маттеі утікла, але на другий день кинула ся з пятого поверха на брук і убила ся, полишивши лист, в котрім признає ся з розпукою, що з заздрости о судженого хотіла его лиш легко скалічити, коли-ж его убила, то й сама відбирає собі житє.

— На кару смерти засудив трибунал судиів присяглих в Вадовицях двох опришків: Влодарского і Стаха, що допустили ся богато великих крадежий і рабунків в Галичині і на прускім Шлезку, а закінчили скритоубийством банкира Кона в Німеччині. Влодарский при арештованю застрілив одного з людий, що хотіли его притримати, а ранив тяжко другого. Розправа, до котрої покликано богато сьвідків з пруского Шлезка, тревала цілий тиждень.

— Помер Йосиф Воляньский, ц. к. поручник в пенсиї і властитель реальности в Тюдеві, дня 19-го с. м. в 60-тім році житя.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Ломанє і сушенє послідного листя тютюнового — „пасиня". Тютюн при сприяючій осінній погоді, буде рости, аж доки мороз цілковито его не ушкодить. Однак з огляду що в осени не так легко і скоро дасть ся тютюн належито висушити, порадно єсть, лиш так довго дозволити ему рости; доки листє буде ще мати яку-таку вартість, іменно буде

— То чого жалуєш ся?

— Бо я глупий! — крикнув Франко.

Задержали ся на розі Малого ринку і Шпитальної.

— Ходім до мами Воляньскої — предложив Войтуньо.

Пішли — випили по чарці ратафії. Трохи їх розігріла і злагодила нерви, а передовсім випогодила Франкове лице.

Від мами Воляньскої дістали ся на головний ринок. Перейшли попри Суконниці і задержали ся перед каварнею Ремана.

— Як вживати, то вживати — шепнув Франко — вступім на морожене.

Ніколи ще не були в такій величавій цукорни і певне длятого, прибравши поважні міни, перейшли на пальцях на ліво до сальона, де не вільно курити і де звичайно пересиджують дами.

Сіли на червоній канапі і подане морожене заїдали поважно, мовчки, щоби скрити ся перед присутними. Виглядали як два молоді вовки, котрих держать в клітці. Коли з'їли, приніс їм услугуючий хлопець купу оправлених в темну шкіру ґазет. Переглядали одну по другій, дивлячись без думки на образки.

— Скажено нудно — шепнув Франко. Войтуньо притакнув головою.

— Ходім звідси, бо удушу ся!

Войтуньо заплатив, встали і взявши капелюхи, вийшли на пальцях, червоні як раки. Погляд гостий, що супроводив їх до дверий, викликав на їх лиця ті огні.

— Франку, щож ти на то? — відозвав ся на улици Войтуньо.

— Другий раз, щоби мені заплатили ґульдена, то не піду. Можна сказити ся так нудно.

— А деж підеш?

— Стемнює ся, ходім до Фрібека. Там то весело і гучно. Там я пан! Знають мене кельнери, дівчата.... Пиво добре, сьміхи, музика.

— Ходім! — сказав Войтуньо ущасливлений — піду хочби до пекла! Знаєш Франку, я такий щасливий, що аж не знаю, що з собою зробити.

— До Фрібека, до Фрібека! — наглив Франко.

Пішли Гродскою улицею. Войтуньо через дорогу думав, яке враженє зробить вість о его посаді в Стшегочицях. Станула ему перед очима Мариня, еї сині очи, великі, темні коси і біле личко. Его перейшов розкішний дрощ.

— Слухай Франку, чи дочка лісничого, що бере пятьсот зр. і має десять морґів ґрунту замість ординариї, може іти за огородника з Майдану?

— І ще в руку его поцілувати. Войтку, хиба ти не знаєш, що то за місце в Майдані? Лісничий має пенсиї пятьсот зр., а ти кождого року сховаєш шістьсот в найчестнійший спосіб. Чи ти то розумієш?

— Розумію — відповів сияючий Войтуньо.

— То ти маєш може яку? — спитав Франко.

— Маю — відповів.

— А любить тебе?

— Не знаю, бо то було за велике паньство для огородника, в Стшегочицях.

— Коли так, то тепер велике паньство змаліє. Будуть тебе просити і тягнути.

— Пречудна дівчина! — шепнув Войтуньо.

— А хоч би була красна як мальована, то де дістане ліпшого мужа.

— Франку, чи ти правду говориш?

— Брешу, чи що?

— А мені здаєть ся, що ще й тепер я для неї мала особа.

— Бо ти дурний, Войтку і ще не можеш зрозуміти, яке ти місце дістав.

— Знаю дуже добре.

— Коли знаєш, то чого плетеш дурниці.

— Але чи Марина і еї родичі будуть о тім знати?

— Скажеш їм.

— А увірять.

— Місце огородника в Майдані знане в цілій Галичині. Войтку, дай мені то місце, а я тобі покажу, чим буду за рік і з ким оженю ся.

— З ким?

— З дочкою канцеліста, кондуктора, а може — хто знає і машиніста з зелізниці.

Войтуньо задумав ся.

— Знаєш Франку, я давно вже міг оженити ся з дочкою кондуктора, зараз як вийшов з Ботаніки.

— А чомуж не женив ся?

— Де, як? — Войтуньо здвиг раменами.

— А видиш! Тепер кивни пальцем а дочка кондуктора сама прилетить.

— Хотів би я кивнути на Маринию.

— То кивай.

Войтуньо розсьміяв ся. Франко взяв его під руку скручуючи з Домініканьскої площі на плянти.

— Хто-ж то той Фрібек?

— Войтку, мені здаєть ся, що ти вихований в лісі.

— Що не знаю хто Фрібек?

— Очевидно. Фрібек то — побачиш!

— Я їсти хочу.

— Фрібек дасть тобі і їсти і пити, кілько схочеш.

— То добрий пан.

— Добрий але і ти ему мусиш щось дати, щось давінкого, розумієш?

— Розумію. А може там нудно як в цукорни?

Франко нагле задержав приятеля.

— Чуєш?

Баси здалека бурмотячи, сварили ся з клярнетом і трубою.

— Музика — шепнув Войтуньо.

— Так у Фрібека. Вже зачало ся — спішім ся.

Они пішли скорше. При вході до огорода купили білети по десять крейцарів.

Войтуньо був одушевлений. На підвисшеню в дощок співала молода Німкиня в трикотах.

На боці грала музика, а в огородци розсіла ся при столиках публика та їла, пила і голосно сьміяла ся.

Співаючій Німкині сипали безнастанно

хоч 15 цм. довге, і маємо певність, що его ще належито висушимо. Листє змерзле на пни чи на шнурах, не має найменшої вартости і відставлене до викупна не платить ся, а если уряди его приймають, то на те щоби закопати.

Дехто обломлюючи пасинє, ломить по дватри листки разом з галувками і так насилює на шнури. Таке ломанє не єсть добре, бо ледви чи удасть ся на час висушити тютюн, а впрочім при складаню в папуші треба буде листки від галувок відрівати, і що собі тепер праці заощадимо, то опісля мусимо доложити. Треба отже так як і тютюн середковий обломлювати лиш листє, бо саме листє скорше і певнїйше усохне, і опісля при складаню менший захід. — Як при сушеню попередних родів листя, треба було обережно сушити, щоби тютюн набрав відповідного убарвленя; так противно пасинє треба як найскорше висушити, для того шнури треба так розвішувати, щоби сонце та вітер прискорювали сохненє; бо нема певности, що погода і тепло будуть ще довший час сприяти. — Зараз по обломленю послїдного листя тютюнового треба конче била тютюнові вимикати, а не лишати їх в ґрунтї; бо будуть дальше тягнути соки з землї, через що ґрунт обезсиляє ся. Била тютюнові, висушені, найлїпше уживають ся на опал. Можна їх ужити також на компост, особливо коли зараз по вимиканю з ґрунту, заки ще не усохля, на сю цїль їх обернемо. — Хто через лїто тютюн пасинкував т. є. зривав пупінки цьвітові, той тепер може повеличатись хорошим листем пасиновим; хто сеї роботи занехав, не має надїї на пасинє.

(Ом. Др.)

— **Сок і повила з падалиць і лїсниць.** Один з наших читателїв в Золочівщинї, котрому пропало десь то число нашої часописи з „Добрами радами", в котрім був поданий спосіб, як робити сок і повила з падалиць і лїсниць, просить нас так: „Минувшого року після тої ради наварено у мене соку на цїлий рік. Тепер же ґазета пропала, а з нею і користь торічна, бо не значи способу трудно собі порадити. Длятого прошу Редакцию подати ще раз ту раду, потрібну не лиш для села, але часто і для міста". — Ми дуже радо сповняємо сю просьбу і подаємо тут ту раду, а повиеші слова наводимо длятого, щоби показати, як практичні люди уміють використати наші ради. — У не одного господаря, що має садок, марнує ся богато таких яблок, що самі падуть з дерева, бо їх червак підгриз. Так само марнують ся і лїсницї або квасницї, котрих нї продати нї сирими з'їсти. Такі яблока можна з'ужиткувати опісля до всїляких страв. Сок з таких яблок робить ся в той спосіб: Визбирані яблока полоче ся, коли дуже нечисті, або лиш обтирає ся чистенько, крає ся на куснї, вирізує ся з них червачливе місце і плївочки разом з зернятами, та кидає ся до великого, поливаного горшка. Обирати яблок з лупини не треба. Опісля наливає ся до горшка тілько води, кілько треба, щоби закрила яблока і варить ся доти, доки аж зовсїм не розварять ся. Коли відтак трохи простигнуть, вливає ся їх до полотняного чистого мішочка або на чисте сито але не дротяне і лишає ся так, щоби виварений сок скапав в підставлений чистий горнець. Мішати або видушувати розварені яблока не треба. До того соку додає ся відтак цукру, на лїтру 125 ґрамів і варить ся через чверть години, при чім збирає ся з верха шумовину. По тім, коли сок ще горячий, зливає ся его в чисті і сухі, трохи огріті фляшки, котрі добре затикає ся корками та опечатовує ся ляком. З оставшої маси робить ся повила. Масу перетирає ся через сито, доки в нїм не остане ся лиш сама лупинка, а коли-б була занадто густа додає ся ще троха кипячої води, трохи цукру і смажить ся на огни доти, доки аж добре не згусне, так, щоби ложка встромлена сторцом могла в нїй стояти. При тім треба й добре мішати, щоби повила не пригоріли. Готові повила складає ся відтак в поливані горшки і завязує ся зверха грубим, чистим папером. Щоби повила лїпше держали ся, можна ще казати зробити собі в аптицї салїцилеву тинктуру (5 ґрамів салїцилю на 50 ґр. алькоголю) і тою тинктурою виполокати нею листок білої бібули і вкрити нею повила, а відтак завязати зверха перґаміновим папером. Так зроблені повила можуть держати ся і цїлий рік. — („Народ. Часоп. р. 1896 ч. 175).

— **Як робити повила.** Повила робить ся із спілих здорових сливок, але не перележалих, котрі вже попукали і по части стали вже ферментувати. Сливки полоче ся, обчищує ся з хвостиків і сипле ся у великі, добре побілені кітли і розварює ся їх, а відтак розварену масу перепускає ся через решета, щоби віддїлити від них кістки. Для домашного ужитку, коли повила робить ся на менші розміри, то кістки вибирає ся із сливок наперед, щоби не псувати перетиранєм решета. Розварені і перетерті через решета сливки смажить ся відтак на повила доти, доки з них аж не зробить ся густа маса. Цїла штука в робленю добрих повил єсть в тім, щоби їх добре усмажити. В тій цїли вимащує ся кітли, особливо сподом, воском або солониною, а то длятого, щоби розварена маса в самім початку смаженя не захопилась і не пригоріла. Скоро лиш повила зачинає ся смажити і під кітлами розложить ся сильний огонь, треба їх добре мішати умисно до того зробленими, довгими копистками, при чім треба на то зважати, щоби особливо сподом раз коло разу зрушувати масу а відтак і обгортати еї доокола. Скоро би маса пригоріла, що зараз дасть ся почути під кописткою, то тогди великий клопіт, бо смаженє треба перервати, вилити масу, кітли добре обшкребтати і вимити та розпочинати смаженє на ново. Чи повила добре вже усмажились, можна пізнати вже по їх густотї а відтак ще пробує ся їх на ложку: зачерає ся і обертає ся еї; коли они ще виливають ся з неї, хоч би вже й згусли та тягнули ся, треба їх все ще смажити дальше, доти, доки вже при дальшій пробі не будуть виливати ся з ложки. Готові повила вибирає ся ще теплі і складає ся в чисті і добре випарені бочки, або при меншій скількости у великі камінні слої, котрі опісля всуває ся ще в теплу піч, щоби трохи зверха присхли. До повил для домашного ужитку можна додати ще трохи коріня як цинамону і звоздиків. Добре усмажені повила можуть держати ся два і три роки. Добрі повила повинні бути солодкі, відповідно густі, без пригарків і зовсїм чисті, без кісток і хвостиків із сливок та всїлякої иншої нечистоти. Повила треба переховувати в сухім і продувнім місци (для домашного ужитку найлїпше на подї), а в коморах або маґазинах треба бочки з повилами ставити на якім підвисшеню або підкладати під них кльоцики, щоби они не натягили вохкости із землї.

оплески, повтаряючи за кождою звороткою bis і fora. Горячїйші били склянками в стіл.

Німкиня кланяла ся, віддихала глубоко і знов починала веселі піснї.

Войтуньо стояв задививши́сь, Франко потягнув его за собою, саджаючи за столом.

В тій хвили з'явив ся кельнер в серветою на руцї і білою картою паперу.

Хлопцї велїли собі подати великі росбратлї, до того великі склянки пива, та їли зі смаком людий голодних і щасливих.

Дівчина виспівавши всї піснї заслонила легкою намітою рамена і збігла з підвисшеня до публики. Приймали еї як героїню. Дівчина усьміхаючи ся, шукала серед товпи нових, незнакомих лиць. Нагле задержала погляд на Франку, пересуваючи его поволи на Войтуня.

На лици хлопця блисла полумінь. Дівчина поволи приступила до него і зачала розмову шлезкою польщиною.

Войтуньо змішав ся і відповідав несьміло. Дївчина дивилась ему в очи відсуваючи незначно намітку, що вкривала еї білі, округлі рамена.

Франко зачіпав еї, говорив солодкі слова, а дївчина вдивлювала ся в Войтуня, одушевлена его несьмілостию і румянцями.

— Чим ви? — спитала, дивлячись ему в очи.

— Огородником — відповів.

— О, то гарна річ! Я люблю огороди, цьвіти, інсекти. Як я ще була дитиною, мешкав мій отець зі мною в огородї у огородника. Було менї добре. Можна би огород заложити в Кракові і зробити гроші.

— Дорого коштує — замітив Франко.

— Я маю трохи ускладаних.

Голос дзвінка роздав ся серед огородця, музика почала грати, дївчина рукою переслала Войтуневи поцїлуй і крикнула:

— До побаченя! — Она побігла просто на підвисшенє і ехована ся там за паперовою стїнкою.

— Прекрасна дївчина — сказав Войтуньо.

— Краснїйша від Маринї?

— Тамта инша, а та инша.

— А котру волиш? — спитав Франко.

— Котру? Або я знаю!

— Але я знаю, що ти глупий, Войтку. Перша лїпша комедиянтка і малпа, як лиш зачне до него скалити зуби, вже его бере. Ти не видів, що она до всїх так скалить зуби — і тому ходить поміж гостий. То цїла біда, що ти не знаєш сьвіта і щасте, що не маєш служби в Кракові, бо не знаю яку би ти дурницю зробив і встид Ботанїцї.

Войтуньо не хотячи зраджувати незнаня сьвіта, мовчав, попив зі склянки пива, обтер уста, відітхнув і по хвили відозвав ся:

— А як она честна дївчина, хтож то знає.

Франко розсьміяв ся на цїлий голос.

— Знаєш, Войтку, що ти дурнїйший нїж я гадав.

Роздав ся другий раз голос дзвінка і піднесла ся паперова куртина. На підвисшеню стояла дївчина перебрана за балєтницю з кастанїєтами на руках.

Приймила еї буря оплесків. Плескав і Войтуньо з усїх сил. Дївчина поглянула на него і склонилась головою. Оголомшений і сияючий з радости хлопець був в семім небі:

Франко поглянув на него і здвигнув раменами.

— Знаєш, що тобі скажу? З тобою не можна забавити ся, погуляти....

— Що ти кажеш?

— Не можна, бо ти за глупий — всьо береш за правду.

Войтуньо нїчого не відповідав: дивив ся ошоломлений на танець дївчини, білі рамена, звинні рухи, трикоти і коротку спідницю. Нїколи не бачив такого строю, такого танцю, і такої красної дївчини, що ще до того сказала ему, що любить огород і має трохи ускладаного гроша.

(Дальше буде).

ТЕЛЄҐРАМИ.

Река 25 вересня. Дотеперішні глядання констатують, що в наслїдок затоненя корабля „Іка" погибло 20 осіб.

Берлин 25 вересня. Півурядово признають, що Німеччина набула в Хінах, на водах всхідно-азийских стацию для нїмецкої фльоти.

Атини 25 вересня. Посли чужих держав відбули спільну нараду у російского посла. Парлямент збере ся в понедїлок, а найпізнїйше ві второк.

Рим 25 вересня. Італїя має вскорі відступити Анґлїї Касалю за чотири мілїони франків.

За редакцию відповідає: Адам Краховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.